

Γιώργος Χουλιάρας - Περικλής

«Ο δρόμος είναι άσωτος...»

ΕΛΑΣ, ΔΣΕ, Πολωνία, 1941-1958

Σελ. 904 • Σχήμα: 17 x 24

ISBN: 978-960-499-534-9 • Τιμή: 35,00

Επιμέλεια - Υπομνηματισμός – Ευρετηριασμός: Θανάσης Δ. Σφήκας

1^η έκδοση: Ιανουάριος 2025

Ζωή σαν μυθιστόρημα

Λοιπόν, τελείωσα. Είπα άλλη μια φορά ευχαριστώ. Αν νομίζετε αυτά που είπα ότι έχουν κάποια αξία, πάρτε τα υπόψη. Εάν δεν νομίζετε, πετάξτε τα στο καλάθι των αχρήστων.

Στο βιβλίο του Ο δρόμος είναι άσωτος ο Γιώργος Χουλιάρας (Καπετάν Περικλής, 1914-2001) γράφει διεξοδικά για τη ζωή του από τις πρώτες μέρες της Κατοχής έως και την αναγκαστική υπερορία του στην Πολωνία. Ωστόσο, δεν πρόκειται για μια συνηθισμένη αυτοβιογραφία, σαν τις πάμπολλες που κυκλοφόρησαν μετά τη Μεταπολίτευση. Στην περίπτωση αυτή έχουμε να κάνουμε με έναν

νέο εργάτη από μια μικρή επαρχιακή πόλη ο οποίος σε πολύ λίγα χρόνια ήταν παρών σε όλα τα συγκλονιστικά γεγονότα που σημάδεψαν την περίοδο 1941-49.

Ο Γιώργος Χουλιάρας μαζί με τον Άρη Βελουχιώτη ήταν οι άνθρωποι που συγκρότησαν τις πρώτες ανταρτοομάδες στα βουνά της Ρούμελης και ίδρυσαν τον ΕΛΑΣ. Ο Γιώργος Χουλιάρας ήταν αυτός που εντόπισε πρώτος στα βουνά τους επικεφαλής αξιωματικούς των Βρετανικών δυνάμεων στην Ελλάδα, τον Έντι Μάγερς και τον Κρις Γουντχάουζ, και πέτυχε την ασφαλή παραμονή τους στη χώρα. Έλαβε ενεργό μέρος στην επιχείρηση στον Γοργοπόταμο και στο βιβλίο του φέρνει στο φως όσα συνέβησαν στα παρασκήνια.

Καπετάνιος του 42ού συντάγματος του ΕΛΑΣ, ο Γιώργος Χουλιάρας στάλθηκε στην Αθήνα και πήρε μέρος στα Δεκεμβριανά. Διαφώνησε έντονα με τη Συμφωνία της Βάρκιζας, υποστήριξε ανοιχτά τον Άρη αλλά δεν τον ακολούθησε στη ρήξη του με την ηγεσία του ΚΚΕ. Στάλθηκε στο διαβόητο Μπούλκες (στη Σερβία), όπου συγκρούστηκε ξανά με την ηγεσία του ΚΚΕ, προσπάθησε να διαφύγει στην Ελλάδα, συνελήφθη και φυλακίστηκε από τους ίδιους τους συντρόφους του.

Στη συνέχεια επέστρεψε στη Ρούμελη με αποστολή να συγκροτήσει τα πρώτα τμήματα του ΔΣΕ. Γύρισε σπιθαμή προς σπιθαμή όλη την περιοχή κυνηγημένος από τα αποσπάσματα του κυβερνητικού στρατού. Είχε ενεργό ρόλο στην κατάληψη του Καρπενησίου αλλά συγκρούστηκε ξανά με τον εκπρόσωπο της ηγεσίας του ΚΚΕ, τον

Γούσια, και υπερασπίστηκε τον ταξίαρχο του ΔΣΕ Γεωργιάδη, ο οποίος αργότερα καθαιρέθηκε και εκτελέστηκε ως προδότης.

Μετά την ήττα του ΔΣΕ, ο καπετάν Περικλής αναλαμβάνει, σε μια αποστολή αυτοκτονίας, να συγκεντρώσει ό,τι έχει απομείνει από τα τμήματα της Στερεάς Ελλάδας. Τελικά κατορθώνει να οδηγήσει, δια πυρός και σιδήρου, τους τελευταίους μαχητές στην Αλβανία. Από εκεί βρίσκεται στην Πολωνία ως επικεφαλής των 9.000 πολιτικών προσφύγων που εγκαταστάθηκαν εκεί. Αρνείται όμως και πάλι να συμβιβαστεί με τις επιλογές της ηγεσίας Ζαχαριάδη, καθαιρείται από όλα τα αξιώματα, διαγράφεται από το ΚΚΕ και απομακρύνεται σε δύσβατες περιοχές όπου εργάζεται σκληρά για να επιβιώσει.

Αυτή είναι συνοπτικά η μυθιστορηματική ζωή ενός θρύλου της Αντίστασης, ενός ανυπότακτου ανθρώπου.

«Άνθρωπος στο ύψος του ανθρώπου» Γιώργος Χουλιάρης

Ο **Γιώργος Χουλιάρης** γεννήθηκε στα Καστέλλια της Παρνασσίδας το 1914. Σε νεαρή ηλικία εντάχθηκε στο κομμουνιστικό κίνημα μέσα από τις γραμμές της Ομοσπονδίας Κομμουνιστικών Νεολαιών Ελλάδας (ΟΚΝΕ) και εργάστηκε στην Ηλεκτρική Εταιρεία στη Λαμία. Στα μέσα Μαΐου 1941, μόλις δύο εβδομάδες μετά την έναρξη της Κατοχής, μαζί με άλλους κομμουνιστές στην πόλη του αναλαμβάνει πρωτοβουλία για την ανασυγκρότηση των κομματικών οργανώσεων του ΚΚΕ στη Φθιώτιδα και ιδρύει την πατριωτική οργάνωση «Μέτωπο Εθνικής Σωτηρίας» (ΜΕΣ), η οποία μετά την ίδρυση του ΕΑΜ τον Σεπτέμβριο του ίδιου χρόνου αφομοιώνεται σε αυτό και ανασυγκροτείται. Τον Μάιο του 1942 ανατίθεται στον Θανάση Κλάρα και στον Γιώργο Χουλιάρη να δημιουργήσουν δύο ανταρτικές ομάδες, ο πρώτος στις περιοχές της Ευρυτανίας, της Φθιώτιδας και του Δομοκού, και ο δεύτερος στις περιοχές της Παρνασσίδας και της Λοκρίδας. Μετά τη συνάντηση και τη συγχώνευση των δύο ομάδων, παίρνει μέρος στην επιχείρηση για την ανατίναξη της γέφυρας του Γοργοπόταμου, και τον χειμώνα του 1942-1943, όταν συγκροτείται το Γενικό Αρχηγείο Ρούμελης του ΕΛΑΣ, είναι μέλος της διοίκησής του μαζί με τον Άρη και τον Θάνο. Από τον Οκτώβριο του 1943 ως και τα Δεκεμβριανά, στα οποία συμμετέχει, υπηρετεί ως καπετάνιος του 42ου Συντάγματος του ΕΛΑΣ. Τον Μάρτιο του 1945, μετά τη Βάρκιζα, με εντολή του κόμματος πηγαίνει στη Γιουγκοσλαβία –στο Μοναστήρι, στο Τέτοβο και στο Μπούλκες– όπου μένει ως τον Οκτώβριο του 1946. Τότε παίρνει εντολή να επιστρέψει στην Ελλάδα με την αποστολή των 26 Ρουμελιωτών για να συμβάλει στην ανάπτυξη των ανταρτικών ομάδων του Δημοκρατικού Στρατού στη Ρούμελη. Στον Εμφύλιο Πόλεμο συμμετέχει ως συναρχηγός του Αρχηγείου Όθρυος του ΔΣΕ, το οποίο τον Μάρτιο του 1947 μετονομάστηκε σε Αρχηγείο Γκιώνας, και αργότερα ως υπαρχηγός του Αρχηγείου Δυτικής Στερεάς Ελλάδας, με αρχηγό τον Χαρίλαο Φλωράκη (Γιώτη). Μετά την αναδιοργάνωση του ΔΣΕ κατά τα πρότυπα τακτικού στρατού στις αρχές του 1948, υπηρετεί ως διοικητής του 2ου Τάγματος της 144ης Ταξιαρχίας της II Μεραρχίας του ΔΣΕ στη Ρούμελη ως το τέλος του Εμφυλίου.

Για τον Γιώργο Χουλιάρη και την ομάδα του, αποκομμένους αντάρτες και καταδιωκόμενους, το τέλος του πολέμου ήλθε τον Δεκέμβριο του 1949, με την κατάληξη της πορείας τους από τη Στερεά Ελλάδα ως την Αλβανία. Μετά το 1950 έζησε μαζί με την οικογένειά του ως πολιτικός πρόσφυγας στην Πολωνία, υπομένοντας διωγμούς από την ηγεσία Ζαχαριάδη ως «φραξιονιστής», «αντιηγετικός» και «αντικομματικός». Το 1952 διαγράφηκαν από το κόμμα ο ίδιος και η σύζυγός του Λουκία, αντάρτισσα του ΔΣΕ, όμως μετά την αλλαγή στην ηγεσία του ΚΚΕ το 1956-1957 αποκαταστάθηκε και διετέλεσε ως το 1968 πρόεδρος της Ένωσης των Ελλήνων Πολιτικών Προσφύγων στην Πολωνία.

Στην Ελλάδα επέστρεψε με την οικογένειά του το 1977. Έζησε για δύο χρόνια στην Αθήνα, και το 1979 επέστρεψε στη Λαμία, όπου «δίπλωσε τις μέρες του», όπως του άρεσε να γράφει, ως τον θάνατό του το 2001 σε ηλικία 87 ετών.

Περικλής

Αυτό είναι το όνομά μου, το οποίο ποτέ δεν έκρυψα και ποτέ δεν αρνήθηκα. Ο κόσμος ξέρει ότι ο Γιώργος Χουλιάρης είναι ένα και το αυτό, το ίδιο πρόσωπο με τον Περικλή, ψευδώνυμο της Κατοχής.

Τα ψευδώνυμα ήταν μια ανάγκη στις συνθήκες της Κατοχής, όχι για να καλύψουν οι αντάρτες τα πραγματικά τους ονόματα πίσω από τα ψευδώνυμα, αλλά για ν' αποφύγουν οι συγγενείς τους τις διώξεις και τα αντίποινα από τους προδότες και τους κατακτητές.

Οι ίδιοι οι αντάρτες, από τη στιγμή που σήκωσαν τα όπλα ενάντια στον κατακτητή διακινδυνεύοντας τη ζωή τους για τη λευτεριά και την ανεξαρτησία της πατρίδας, τίποτα πια δεν είχαν να φοβηθούν ούτε και να ντραπούν για τον εαυτό τους. Γιατί ο αγώνας για την τιμή και την αξιοπρέπεια του Έθνους δεν αποτελεί προδοσία ούτε ντροπή[,] και δε συντρέχει κανένας λόγος ο καθένας να ψάχνει δικαιολογίες ή για ψευδώνυμα να κρυφτεί πίσω απ' αυτά. Γι' αυτό ο Ζέρβας έγινε Σουλιώτης, ο Κλάρας Βελουχιώτης[,] ακόμα και ο Γούντχαουζ έγινε την πρώτη εποχή Ευάγγελος Χρήστου και αργότερα Κρις, εγώ Περικλής[,] κτλ, κτλ. Συνεπώς τι σχέση μπορεί να έχουν με το θέμα που συζητάμε –τη διερεύνηση των ιστορικών γεγονότων– αλλά και σε τι αποβλέπουν εκείνα τα επεξηγηματικά υπονοούμενα στο σημείωμά σας[,] όπως «ο καπετάν Περικλής και ... κατά κόσμον κ. Γ. Χουλιάρης».

Επιπλέον στοιχεία για το βιβλίο θα βρείτε στο toposbooks.gr